

EUROPEISKA GEMENSKAPERNAS KOMMISSION

Bryssel den 7.7.2004
KOM(2004) 461 slutlig

**MEDDELANDE FRÅN KOMMISSIONEN
TILL RÅDET, EUROPAPARLAMENTET OCH EUROPEISKA EKONOMISKA
OCH SOCIALA KOMMITTÉN**

**Utvecklingsländer, internationell handel och hållbar utveckling:
Gemenskapens ordning med allmänna tullförmåner under perioden 2006–2015**

**MEDDELANDE FRÅN KOMMISSIONEN
TILL RÅDET, EUROPAPARLAMENTET OCH EUROPEISKA EKONOMISKA
OCH SOCIALA KOMMITTÉN**

**Utvecklingsländer, internationell handel och hållbar utveckling:
Gemenskapens ordning med allmänna tullförmåner under perioden 2006–2015**

INNEHÅLLSFÖRTECKNING

1.	Inledning	3
2.	Utveckling och världsekonomin	4
3.	Översikt av Allmänna preferenssystemet.....	4
4.	Allmänna preferenssystemet under perioden 2006–2015	6
5.	Den rättsliga ramen för Allmänna preferenssystemet.....	7
6.	Medel för genomförandet av Allmänna preferenssystemet	7
7.	Slutsats	12

Sammanfattning

- Gemenskapens ordning med allmänna tullförmåner (nedan kallad ”Allmänna preferenssystemet”) är ett av de viktigaste medlen för att hjälpa utvecklingsländerna i deras kamp mot fattigdom genom att den bidrar till att skapa inkomster från internationell handel. Avsikten med detta meddelande är att fastställa principerna för de olika förordningar som kommer att antas mellan 2006 och 2015 för att nå detta syfte.
- Allmänna preferenssystemet faller inom den övergripande ram som prioriteringarna för gemenskapens handelspolitik utgör. Bland dessa prioriteringar ingår särskilt de som fastställts för utvecklingsländerna i utvecklingsagendan från Doha.
- Allmänna preferenssystemet bör vara stabilt, förutsägbart, objektiva och enkelt. Den bör förstärka de insatser som gjorts på detta område inom ramen för tidigare ordningar. Det bör göras lättillgängligare för aktörerna. Antalet ordningar (fem) bör minskas.
- Allmänna preferenssystemet bör inriktas på de länder som behöver det bäst och på olika sätt främja regionalt samarbete mellan utvecklingsländerna. Allmänna preferenssystemet har till syfte att hjälpa dessa länder att bli tillräckligt konkurrenskraftiga för att de skall kunna bli ekonomiskt oberoende och delta som fullvärdiga aktörer i världshandeln.
- Den aspekt som rör främjandet av en hållbar utveckling bör förstärkas genom ett särskilt system med ytterligare medgivanden för alla utvecklingsländer med särskilda utvecklingsbehov (Allmänna preferenssystemet+) och som godtar de viktigaste internationella konventionerna på områdena sociala rättigheter, miljöskydd och styrelseformer), inbegripet narkotikabekämpning. Gemenskapen kommer att dra tillbaka dessa ytterligare förmåner om de internationella organisationernas utvärderingsmekanismer visar på systematiska och allvarliga försummelser från ett mottagarlands sida.

1. INLEDNING

Världssamfundet är enigt om att handel är en avgörande utvecklingsfaktor. Även om en ökad integration av utvecklingsländerna i det multilaterala utbytet inte är tillräcklig i sig är den icke desto mindre ett viktigt mål som måste uppnås om man skall kunna bekämpa fattigdomen. I den förklaring som antogs den 14 november 2001 av WTO:s ministermöte i Doha bekräftas det att den internationella handeln kan spela en viktig roll för att främja ekonomisk utveckling och minska fattigdom.

Definitionen av begreppet utveckling har breddats under senare år. Utveckling omfattar numera långt mer än enbart ekonomiska kriterier och avser t.ex. även

miljöhänsyn, förbättrade sociala villkor, korruptionsbekämpning eller främjande av gott styre. De olika allmänna preferenssystem som industriländerna, och framförallt gemenskapen, beviljar utvecklingsländerna bör falla inom ramen för utvecklingsagendan från Doha. En av de viktigaste prioriteringarna är att hjälpa utvecklingsländerna att dra nytta av globaliseringen, särskilt genom att knyta samman handel och en hållbar utveckling. Det regionala syd-sydsamarbetet¹ är en av de faktorer som kan främja utveckling. Allmänna preferenssystemet bör således på så sätt bidra till uppnåendet av dessa mål.

Det här meddelandet har således till syfte att fastställa de viktigaste målen när det gäller Allmänna preferenssystemet för den kommande perioden (2006–2015) och de medel som skall användas för att uppnå dem genom de fleråriga tillämpningsförordningarna, varav den första kommer att träda i kraft den 1 januari 2006.

2. UTVECKLING OCH VÄRLDSEKONOMIN

Insatserna för att främja utveckling och bekämpa fattigdom bör intensifieras. Den internationella handelns alltmer ökade betydelse (ständigt ökande ekonomisk öppenhet såväl i industriänderna som utvecklingsländerna) gör att de handelspolitiska instrumenten blir alltmer effektiva. Allmänna preferenssystemet är ett av dessa instrument.

Man måste dessutom hitta den rätta avvägningen mellan utveckling genom handel och utveckling genom industrialisering. Ursprungsreglerna bör återspegla denna avvägning. Debatten i bomullsfrågan vid WTO:s ministermöte i Cancun i september 2003 visar på vissa afrikanska länders önskan att inte bara exportera bomull, som har ett lågt mervärde, utan även dyrare produkter som tyger och kläder. Denna inriktning skulle snarast innebära utveckling genom industrialisering med ursprungsregler som kräver en hög grad av vertikal integration. Vissa länder i Asien som har specialiserat sig på arbetsintensiva industrier önskar däremot köpa halvfabrikat för att fullt ut kunna dra nytta av de fördelar de har på världsmarknaden av en generellt sett lägre lönenivå. I detta fall är det lämpligare med en inriktning på utveckling genom handel, vilket uppnås genom att handel underlättas. I detta fall är det nödvändigt med mjukare ursprungsregler. Ursprungsreglerna bör således anpassas för att ta hänsyn till dessa motstridiga situationer.

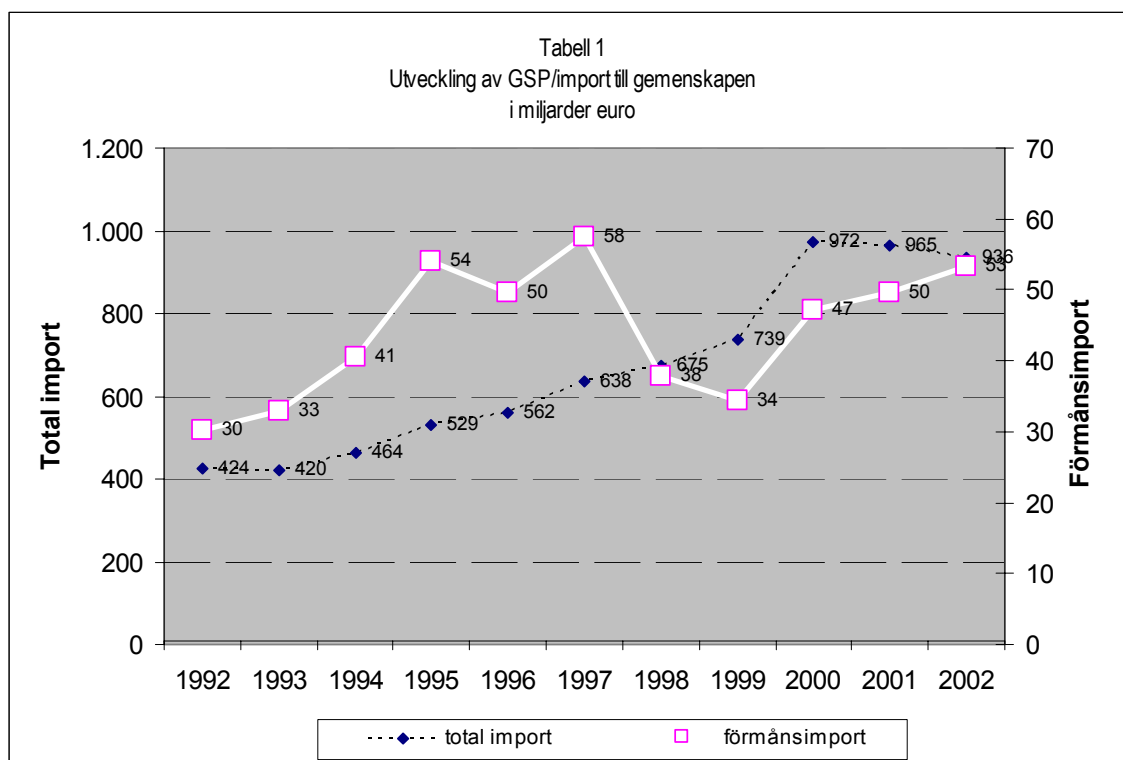
3. ÖVERSIKT AV ALLMÄNNA PREFERENSSYSTEMET

Två tendenser kan urskiljas för de tio föregående år (fram till 2002) för vilka det finns fullständig och tillgänglig statistik för Allmänna preferenssystemet.

För det första har den totala importen till gemenskapen (uttryckt i euro) fördubblats, från 424 till 936 miljarder euro (*tabell 1*), under det att den faktiska importen enligt

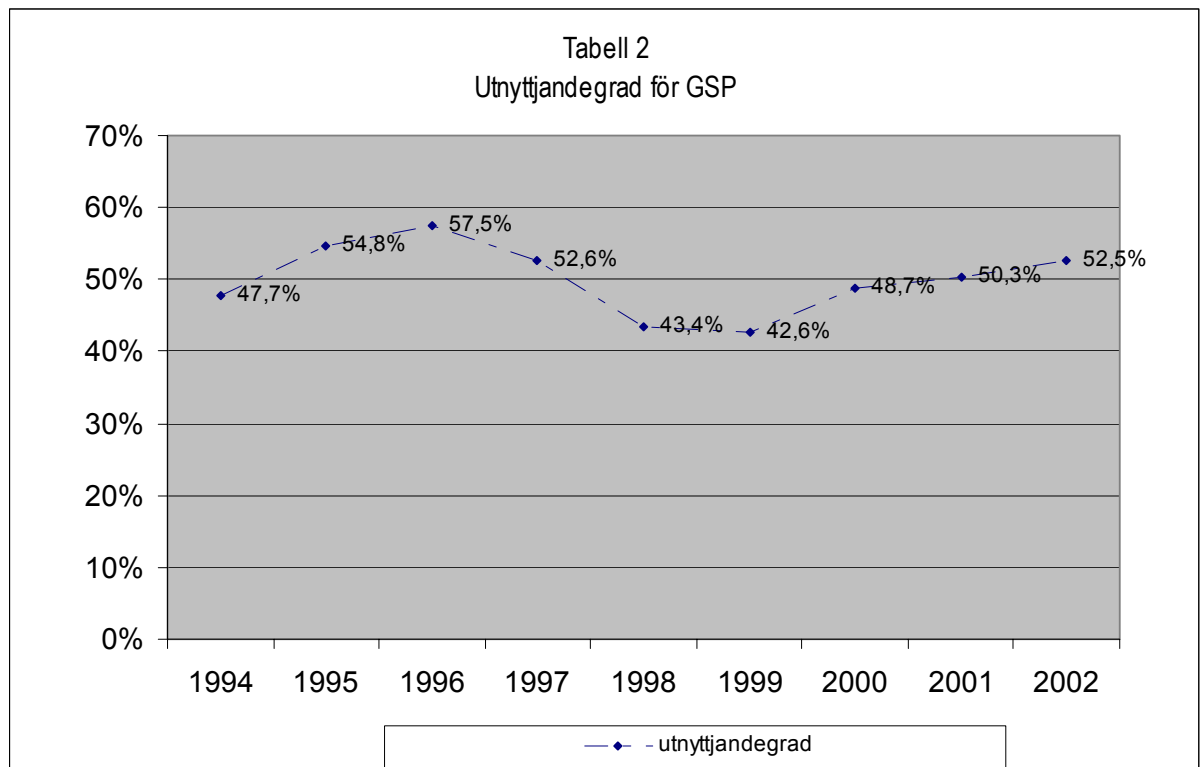
¹ Regionalt samarbete kan främjas inom ramen för Allmänna preferenssystemet genom ursprungsregler. All förmånsbehandling som beviljas ett visst lands varor bygger på ursprungsregler. Dessa regler i Allmänna preferenssystemet är mindre strikta i samband med regional kumulering som gör det möjligt att uppnå den erforderliga nivån på lokal integrering med hjälp av komponenter från grannländer.

Allmänna preferenssystemet ökade från 30 till 53 miljarder under samma period. Denna utveckling av importen enligt Allmänna preferenssystemet var dessutom oregelbunden. Detta beror på att tullar avskaffats för hela kategorier av produkter (t.ex. beslutet 1996 om avskaffande av tullen på elektroniska produkter och på informationsteknik, vilket delvis förklarar minskningen av förmånsimporten 1997 och 1998 (se tabell 1). Allmänna preferenssystemet har med tiden kommit att omfatta allt fler områden, vilket försvårar en kvantitativ bedömning av detta system.

För det andra har även utnyttjandegraden² för Allmänna preferenssystemet (tabell 2) uppvisat en ojämn utveckling. De senaste fyra åren har utvecklingen dock varit mera positiv och utnyttjandegraden uppgick till 52,5 % 2002.

² Utnyttjandegrad: förhållandet mellan handelsvolymen med ursprung i länder som kan omfattas av Allmänna preferenssystemet och de volymen som faktiskt åtnjuter tullförmåner.

4. ALLMÄNNA PREFERENSSYSTEMET UNDER PERIODEN 2006–2015

Trots att det tidigare avskaffandet av tullar utgör dessa fortfarande ett problem när det gäller många produkter. Inom många branscher där konkurrensen mellan aktörerna är hård kan en minskning av dessa tullar vara avgörande för valet av leverantörsland.

Trots att det bör fattas beslut om tullsänkningar inom ramen för utvecklingsagendan från Doha kommer Allmänna preferenssystemet, särskilt gemenskapens allmänna preferenssystem, fortfarande att vara betydelsefullt som ett instrument till förmån för utvecklingsländerna. Gemenskapens allmänna preferenssystem är vida mer generöst och viktigare än övriga industriländers system³. Utvidgningen den 1 maj 2004 gör dessutom att gemenskapens allmänna preferenssystem helt naturligt kommer att få en ännu mer dominerande ställning i framtiden⁴.

³ Gemenskapens allmänna preferenssystem omfattar 178 oberoende länder eller territorier. Av de något fler än 10 000 produkter som tas upp i Kombinerade nomenklaturen omfattas 7 000 behandlade produkter av Allmänna preferenssystemet, dvs. de flesta industriprodukter och många jordbruks- och fiskeriprodukter. För ena hälften av dessa produkter gäller en nolltullsats och för den andra hälften, dvs. de känsligaste produkterna, gäller en begränsad nedsättning på 3,5 procentenheter (MGN-tullen minskad med 20 % när det gäller textil- och beklädnadsprodukter). Genom en separat ordning beviljas en nolltullsats inom Allmänna preferenssystemet för alla produkter (utom vapen) med ursprung i de 49 minst utvecklade länderna (jämte Östtimor).

⁴ De länder som omfattas av gemenskapens allmänna preferenssystem hade 2002 en handel som uppgick till 53 miljarder euro (5,6 % av importen till gemenskapen), vilket är att jämföra med 16,4 miljarder euro (1,4 % av importen) för Förenta staterna som har det näst viktigaste allmänna preferenssystemet.

5. DEN RÄTTSLIGA RAMEN FÖR ALLMÄNNA PREFERENSSYSTEMET

Allmänna preferenssystemet är ett undantag från mest gynnad nations-principen (MGN) i GATT. Det måste även vara förenligt med särbehandlingsklausulen såsom den tolkas av WTO:s överprövningsorgan rörande Indiens klagan mot gemenskapens allmänna preferenssystem ("narkotikaordningen").

I särbehandlingsklausulen fastställs det att ett allmänt preferenssystem bör vara allmänt, ömsesidigt och icke-diskriminerande. Det bör underlätta och främja utvecklingsländernas handel och tillvarata utvecklingsländernas behov när det gäller utveckling, ekonomi och handel.

Enligt överprövningsorganet bör industriländerna i princip ha rätt att tillämpa olika tullsatser för produkter med ursprung i olika länder inom Allmänna preferenssystemet under förutsättning att alla förmånstagare som uppfyller samma villkor behandlas lika. En medlem i WTO som önskar bevilja ytterligare förmånstullar inom ramen för sitt allmänna preferenssystem måste objektivt fastställa de särskilda utvecklingsbehov hos de utvecklingsländer som kan beviljas sådan behandling.

6. MEDEL FÖR GENOMFÖRANDET AV ALLMÄNNA PREFERENSSYSTEMET

Under perioden 2006–2015 bör förordningarna rörande Allmänna preferenssystemet följaktligen ha följande syften:

6.1. Bibehålla generösa tullsatser

Det finns tre sätt att minska utbudet enligt Allmänna preferenssystemet⁵. Det ena är en sänkning av tullarna enligt mest gynnad nations-principen⁶, vilket leder till en minskning av den genomsnittliga förmånsmarginalen⁷. Det andra är ingående inom ramen för WTO av internationella avtal som har till syfte att avskaffa tullen på vissa produkter som omfattas av Allmänna preferenssystemet (se punkt 3). Både internationella kaffeavtalet från 2001 och avtalet om handel med informationsteknikprodukter som antogs i samband med WTO:s ministerkonferens i Singapore 1996 har lett till avskaffandet av tullar för ett mycket stort antal produkter och en motsvarande minskning av Allmänna preferenssystemets täckning (vilket gett dessa produkter fullt tillträde till gemenskapsmarknaden). Det tredje är ingående av fler bilaterala eller regionala frihandelsavtal.

Det finns flera möjliga vägar för att bibehålla eller t.o.m. öka gemenskapsutbudet. För det första bidrar utvidgningen av gemenskapen den 1 maj 2004 till detta. Man bör dock även överväga vilka andra produkter som kan infogas i Allmänna preferenssystemet. Närmare en tiondel av alla tullbelagda varor i Gemensamma

⁵ Utbudet enligt Allmänna preferenssystemet: de tullförmåner som finns tillgängliga för de länder som omfattas av Allmänna preferenssystemet. Det *faktiska* utbudet enligt Allmänna preferenssystemet 2002 har uppskattats till 2,2 miljarder euro mätt i icke uttagna tullar.

⁶ MGN-tull: gemenskapstull som är tillämplig för tredjeland i tillägg till sådana tullförmåner som Allmänna preferenssystemet.

⁷ Förmånsmarginal: skillnad mellan MGN-tullen och tullen enligt Allmänna preferenssystemet.

tulltaxan ingår inte i Allmänna preferenssystemet. Vissa produkter som klassas som känsliga skulle dessutom kunna överföras till kategorin icke-känsliga produkter med hänsyn till den förändrade definitionen av begreppet känslig produkt (se punkt 2).

Förmåmsmarginalerna (f.n. 3,5 procentenheter för känsliga produkter och 100 % för icke-känsliga produkter) kommer som minst att bibehållas.

Kommissionen kommer att ta hänsyn till dessa åtgärders verkningar för de yttersta randområden.

6.2. Inrikta Allmänna preferenssystemet på de länder som bäst behöver denna ordning

Eftersom gemenskapens allmänna preferenssystem täcker ett mycket stort geografiskt område kräver den betydande budgetmedel. Allmänna preferenssystemet bör således vara inriktat på de länder som bäst behöver det, dvs. de minst utvecklade länderna och de andra mest utsatta utvecklingsländerna (små ekonomier, kustlösa länder, östater och låginkomstländer) i syfte att hjälpa dessa länder att spela en mer framträdande roll i den internationella handeln. Allmänna preferenssystemet bör i första hand vara inriktat på dessa. Detta mål kan uppnås på olika sätt. En lämplig metod är gradering⁸ av de mest konkurrenskraftiga länderna och produkterna. Det är framförallt vissa mottagarländerns mest konkurrensutsatta produktgrupper som bör graderas. Detta innebär att det inte längre är vare sig nödvändigt eller berättigat med förmåmsbehandling av dessa länderns mest konkurrenskraftiga produkter. Graderingsmekanismen måste tillämpas med försiktighet när det gäller de mest utsatta länderna.

På vilka länder bör man således inrikta förmåmsbehandlingen? Helt klart i första hand på de minst utvecklade länderna som i så stor utsträckning som möjligt bör beviljas förmåmsbehandling. Detta innebär även att bestämmelser bör införas för att underlätta för FN att avföra ett land från sin förteckning över minst utvecklade länder. I och med att ett land avförs omfattas det med automatik inte längre av det allmänna preferenssystemet det var berättigat till i egenskap av minst utvecklat land. Allmänna preferenssystemet bör innehålla en mekanism för ett gradvist avförande från förteckningen över länder som kan komma i fråga för den särskilda ordningen "*allt utom vapen*"⁹.

En andra grupp länder utgörs dessutom av kustlösa länder och låginkomstländer som inte har möjlighet till stordriftsfördelar och med logistiska problem och länder med ekonomier som inte är diversifierade. Denna metod är särskilt tillämplig för textil- och beklädnadssektorn. Nödvändigheten av att inrikta förmåmsbehandlingen på de länder som bäst behöver den i samband med att tullkvoterna enligt multifiberavtalet

⁸ Gradering: uteslutning ur Allmänna preferenssystemet av vissa produkter (för ett eller flera ursprungsländer).

⁹ Denna ordning är den förmånligaste av alla i Allmänna preferenssystemet. De ca 10 000 produkterna (utom vapen) i Kombinerade nomenklaturen omfattas av en nolltullsats, oavsett känslighet.

försvinner i december 2004 underströks redan i oktober 2003 i ett meddelande från kommissionen¹⁰.

6.3. Föreslå ett enklare och mer lättillgängligt allmänt preferenssystem

Det krävs ytterligare förenkling. Förenklingsarbetet har redan påbörjats inom ramen för det nuvarande Allmänna preferenssystemet och bör förstärkas. Förenklingen innebär även att antalet ordningar (f.n. fem stycken¹¹) minskas, bl.a. genom införandet av en enda ordning i stället för den särskilda stimulansordningen till skydd för arbetstagares rättigheter, den särskilda stimulansordningen till skydd för miljön och den särskilda ordningen för att bekämpa tillverkning och handel med narkotika. Allmänna preferenssystemet kommer således att i stället för fem ordningar som i dag att utgöras av tre ordningar (en allmän ordning, en särskild ordning för de minst utvecklade länderna och en stimulansordning för hållbar utveckling och gott styre). Förenklingen bör även innebära att de länder som har förmånstillträde till gemenskapsmarknaden genom ett frihandelsavtal avförs från förteckningen över mottagarländer. Gemenskapen bör naturligtvis se till att det inte uppstår några förluster för de berörda länderna, eftersom varje produkt som omfattas av Allmänna preferenssystemet först bör ingå i det berörda avtalet. Formella åtgärder bör vidtas när det gäller ursprungsregler på grundval av den debatt som inleddes genom kommissionens grönbok ”Hur skall ursprungsreglerna i förmånsordningarna på handelsområdet se ut i framtiden?”¹². Ordningarna bör dessutom träda i kraft så snart som möjligt så att de ekonomiska aktörerna får möjlighet att planera sin verksamhet.

6.4. Se till att graderingen görs mer öppen och inriktad på de viktigaste mottagarländerna

Graderingen bör tillämpas på produktgrupper från de mottagarländer som till följd av sin konkurrenskraft på gemenskapsmarknaden inte längre har behov av exportfrämjande genom Allmänna preferenssystemet. Gradering är inte en bestraffning utan ett tecken på att Allmänna preferenssystemet fyllt sin funktion för de berörda produkterna och länderna. Gradering hänger således nära samman med mottagarländernas ekonomiska konkurrenskraft.

Graderingen har till syfte att uppmuntra de länder som är föremål för detta system att intensifiera sina diversifieringsinsatser. För övriga mottagarländer innebär den att de kommer att få en större andel av de förmåner som Allmänna preferenssystemet medför. Gradering bör dessutom vara ett viktigt medel för att reglera handelsflödena beträffande textil- och beklädnadsprodukter efter det att tullkvoterna enligt multifiberavtalet försvinner i december 2004.

¹⁰ Kommissionens meddelande till rådet, Europaparlamentet, Europeiska ekonomiska och sociala kommittén och regionkommittén – Framtiden för textil- och konfektionsindustrin i den utvidgade Europeiska unionen (KOM 2003 (649) slutlig av den 29 oktober 2003).

¹¹ *Det grundläggande Allmänna preferenssystemet* (de 7 000 känsliga och icke-känsliga produkterna), ”allt utom vapen-initiativet” för de minst utvecklade länderna, de två särskilda ordningarna på det sociala området och miljöområdet genom vilka ytterligare tullförmåner beviljas för känsliga produkter från de länder som kommer i fråga för ordningarna (nuvarande Allmänna preferenssystemet: Moldavien och Sri Lanka) och stimulansordningen för att bekämpa tillverkning och handel med narkotika (”narkotikaordningen”), vilken liknar allt utom vapen-ordningen (12 mottagarländer).

¹² KOM 2003(787) av den 18 december 2003.

Graderingsmekanismen kommer att förenklas betydligt. De nuvarande kriterierna (andel av förmånsimporten, utvecklingsindex och exportspecialiseringsindex) kommer att ersättas med ett enda enkelt kriterium, nämligen andel av gemenskapsmarknaden uttryckt i andel av förmånsimporten. Uppdelningen på sektorer¹³, dvs. underavdelningar som inrättats särskilt för gradering inom ramen för Allmänna preferenssystemet, kommer att avskaffas. Produktgrupperna kommer att fastställas genom enkel hänvisning till avdelningarna i Kombinerade nomenklaturen¹⁴. Förutom att det är enkelt innebär detta system att endast några av de största mottagarländerna graderas¹⁵. Enbart de länder som, i genomsnitt, är konkurrenskraftiga för alla produkter i en avdelning kommer att graderas. Små mottagarländer som endast är konkurrenskraftiga när det gäller enstaka produkter kommer således inte under några omständigheter att kunna graderas enbart för dessa produkter.

6.5. Utarbeta en ny stimulansordning för att främja en hållbar utveckling och gott styre

Såsom redan konstaterats har en del utvecklingsländer särskilda problem till följd av den globaliserade ekonomin, t.ex. narkotikabekämpning (som gemenskapen deltar i enligt principen om delat ansvar) och otillräckligt diversifierade ekonomier. I överensstämmelse med målet att inrikta Allmänna preferenssystemet på de länder som bäst behöver det bör det nya Allmänna preferenssystemet säkerställa att den särskilda stimulansordningen positivt beaktar de särskilda utvecklingsbehoven på ett sätt som är förenligt med särbehandlingsklausulen. Denna ytterligare förmånsbehandling bör vara tillgänglig för alla utvecklingsländer med lika utvecklingsbehov.

De två särskilda stimulansordningarna till skydd för arbetstagares rättigheter respektive för miljön (den sociala klausulen och miljöklausulen) har inte använts i särskilt stor utsträckning i sin nuvarande form. Vissa mottagarländer har dessutom föredragit att inte utsätta sig för en närmare granskning av sin sociallagstiftning och dess tillämpning. Det faktum att granskningsförfarandena tar lång tid och är relativt komplexa har troligen bidragit till att göra ordningen ännu mindre attraktiv. Stimulansordningen på miljöområdet rör dessutom endast tropiskt timmer och innebär således en mycket snäv definition av begreppet miljöskydd. För övrigt kritiserade överprövningsorganet avsaknaden av objektiva kriterier för att komma i fråga för den särskilda ordningen för att bekämpa tillverkning och handel med narkotika.

Definitionen av begreppen hållbar utveckling och gott styre bör således utvidgas. Att det finns ett samband mellan utveckling och respekt för de mänskliga och sociala rättigheterna, miljö och styrelseformer har fastställts i många internationella konventioner och förklaringar. Oförmåga att respektera dessa grundläggande normer, vilka närmare fastställs i olika internationella konventioner, medför särskilda

¹³ De 7 000 produkter som omfattas av Allmänna preferenssystemet är uppdelade på 34 sektorer.

¹⁴ Kombinerade nomenklaturen är gemenskapens underavdelning till Världstullorganisationens internationella tullnomenklatur, Harmoniserade systemet, vilken används för 95 % av världshandeln. Dessa båda nomenklaturer är uppdelade på 21 avdelningar (t.ex. avdelning XI som omfattar textil- och beklädnadsprodukter).

¹⁵ Mindre än ett dussin av de 178 länder och territorier som omfattas av Allmänna preferenssystemet.

problem för utvecklingsländerna. Man bör således ta positiv hänsyn till dessa särskilda utvecklingsbehov genom att bevilja ytterligare förmånsbehandling inom ramen för Allmänna preferenssystemet för de länder som har anslutit sig till de viktigaste internationella konventionerna på området.

Den nya stimulansordningen för en hållbar utveckling innebär att förhandsbedömningarna i de nuvarande stimulansordningarna ersätts med ett system som främjar ratificering och genomförande av internationella konventioner. Den kommer att beviljas mottagare som iakttar internationella normer för hållbar utveckling, bl.a. konventioner om skydd av de grundläggande mänskliga rättigheterna (politiska, ekonomiska och sociala rättigheter, bekämpning av tortyr och diskriminering på grund av kön eller ras, skydd av kvinnors och barns rättigheter) och arbetstagares rättigheter samt vissa konventioner om miljöskydd (t.ex. konventioner som har till syfte att bekämpa av handel med utrotningshotade arter, skydd av ozonlagret) och de olika konventionerna om bekämpning, tillverkning och handel med narkotika, vilket utgör viktiga prioriteringar på utvecklingsområdet.

De konventioner som berörs är de som innehåller mekanismer som gör det möjligt för relevanta internationella organ att genomföra regelbundna utvärderingar av konventionernas genomförande. Kommissionen kommer att beakta de internationella organens utvärderingar innan den upprättar en förteckning över mottagare i stimulansordningen. Mottagarländerna skall lämna en formell ansökan som innehåller de uppgifter som är nödvändiga för att avgöra om ansökan kan godkännas. Ansökningar kan lämnas så snart det nya Allmänna preferenssystemet antagits av rådet i syfte att göra det möjligt för de länder som uppfyller de nya objektiva kriterierna (som tar hänsyn till utvecklingsbehoven) att kunna ta del av denna förmånsbehandling så snart som möjligt. En trovärdig upphävandeklausul som snabbt kan tillgripas kommer att införas. Denna klausul kan återopas av de institutionella aktörerna (kommissionen, medlemsstaterna, Europaparlamentet), vilket innebär att kommissionen inleder en undersökning som eventuellt leder till att den nya stimulansordningen upphävs för de länder som inte iakttar sina åtaganden enligt de berörda konventionerna.

6.6. Förbättra ursprungsreglerna

Ursprungsreglerna, som är en förutsättning för att få tullförmånerna, härstammar från en tid med ett annat ekonomiskt klimat och andra produktionsvillkor. Efter de analyser som nyligen gjorts (den grönbok som nämns i punkt 6.3) råder det enighet om att det behövs en anpassning både formellt (förenkling) och i sak (antagande av ursprungsregler eller kumulationsregler) och av förfarandena (formaliteter och kontroller).

Det har konstaterats att det behövs flexibilitet. Denna förenkling bör dock ske på ett sätt som inte bara främjar handel utan även utveckling. Ett mål är att underlätta erhållandet av ursprungsstatus i syfte att göra så gott bruk som möjligt av tullförmånerna. Systemet skulle kunna förbättras genom regional kumulation, vilket främjar regionalt samarbete mellan mottagarländerna. Kommissionen har understrukit den regionala integrationens betydelse för de sydliga ländernas

integration i världshandeln¹⁶. Detta samarbete infördes i Allmänna preferenssystemet för två decennier sedan då ett mer regionaliserat synsätt på utveckling infördes genom inrättandet av regional kumulation (ASEAN, länderna i Centralamerika och Anderna samt Sydasiatiska sammanslutningen för regionalt samarbete (SAARC)). Man kommer även att undersöka möjligheten till interregional kumulation på grundval av ansökningar från olika regionala grupperingar. Under dessa omständigheter skulle man kunna överväga en förenkling av reglerna för kumulation genom en översyn av gällande villkor.

6.7. Förbättra instrumenten för tillfälligt upphävande, skyddsåtgärder och bedrägeribekämpningsåtgärder

I och med att graderingen i det nya Allmänna preferenssystemet är inriktad på de mest konkurrenskraftiga länderna kommer flertalet av dessa länder att beviljas förmånsbehandling utan några andra begränsningar än Allmänna preferenssystemets särskilda regler. Bestämmelserna om tillfälligt upphävande av tillämpningen av Allmänna preferenssystemet liksom skyddsklausulen bör omarbetas för att ta hänsyn till denna nya situation. Även om dessa bestämmelser endast tillämpas undantagsvis bör deras trovärdighet förstärkas genom att de förenklas och görs mer flexibla, särskilt vid otillbörliga affärsmetoder.

Allmänna preferenssystemets nuvarande bestämmelser om bedrägeribekämpning och skydd av gemenskapens ekonomiska intressen uppvisar allmänt sett hög trovärdighet tekniskt sett. Kommissionen vill behålla bestämmelserna på denna nivå men anser att det för att de skall bli effektiva i praktiken fordras både en stark politisk vilja både hos kommissionen (och de medlemsstater som har i uppdrag att förvalta Allmänna preferenssystemet), och en vilja att systematiskt tillämpa dem när så är nödvändigt.

Även mottagarländerna har ansvar i samband med förvaltningen av Allmänna preferenssystemet, vilket ligger både i deras eget och i övriga parters intresse. De bör inrätta lämpliga administrativa strukturer för att garantera giltigheten hos de ursprungsintyg som upprättas och utfärdas.

7. SLUTSATS

Kommissionen kommer att föreslå utkast till fleråriga förordningar som har till syfte att uppnå de mål som anges i detta meddelande. Den kommer att bemöda sig om att framlägga dessa förslag för att ge mottagarländerna och de ekonomiska aktörerna tid för att ordna handelsströmmarna. Denna åtgärd och ökad kontinuitet (på grund av att den årliga graderingen upphör) kommer att leda till en stabilisering av Allmänna preferenssystemet, vilket i sin tur gör den attraktivare.

Det nya Allmänna preferenssystemet skall gälla i tio år, dvs. till 2015. Tidigare erfarenheter visar att man bör företa regelbundna översyner, helst vart tredje år såsom sker för närvarande, och därefter de anpassningar som är nödvändiga, t.ex. med hänsyn till utfallet av multilaterala förhandlingar som t.ex. utvecklingsagendan från Doha.

¹⁶ Meddelande från kommissionen till rådet och Europaparlamentet – Handel och utveckling – Att hjälpa utvecklingsländerna att dra nytta av handeln (KOM(2002) 513 slutlig av den 18 september 2002).

Följaktligen kommer en ny förordning rörande Allmänna preferenssystemet, som är tillämplig för en treårsperiod, att föreläggas rådet, Europaparlamentet och Europeiska ekonomiska och sociala kommittén under hösten 2004. Den planeras träda i kraft den 1 januari 2006.